

Punaises drijven op water

Je zou niet verwachten dat ijzer op water drijft, maar toch is het mogelijk om ijzeren punaises op water te laten drijven.

Onderzoeksvragen

- Kun je punaises laten drijven op het water?
- Hoe kan dat denk je?

Opdrachten

- Vul een schaalje met schoon water.
- Maak de punaises voorzichtig schoon met water en droog ze af.
- Zet voorzichtig een aantal punaises met de pootjes omhoog op het water.
- Beantwoord de onderzoeksvraag.

Kaars met natte voeten

Brandende kaarsen staan in een laagje water. Kunnen we deze kaarsen natte voeten geven?

Onderzoeksvragen

- Wat gebeurt er met de vlam en waarom?
- Wat gebeurt er met het water en hoe kan dit?

Opdrachten

- Vul de schaal met ongeveer 1cm hoog water.
- Steek de kaarsen aan en zet ze in de schaal met water.
- Zet de vaas over de brandende kaarsen.
- Observeer wat er gebeurt.
- Beantwoord de onderzoeksvragen.

Glas op de kop

Een glas met water met een kaart er op. Kunnen we dit veilig omdraaien?

Onderzoeksvragen

- Wat gebeurt er met het water als je het glas omdraait en de kaart loslaat? Hoe kan dit?

Opdrachten

- Vul een glas tot de rand met water.
- Leg de kaart er op zodat de kaart het glas afsluit.
- Houd de kaart en de beker vast en draai het geheel om.
- Laat de kaart los.
- Beantwoord de onderzoeksvraag.

Golfbal in zee

Een golfbal ligt op de bodem in een bekersglas water. We voegen zout toe aan het water.

Onderzoeksvragen

- Wat gebeurt er met de golfbal als je het zout toevoegt?
- Hoe kan dit?

Opdrachten

- Vul het bekersglas voor driekwart met water.
- Doe de golfbal in het water.
- Schep steeds een lepel zout in het water en roer goed.
- Voeg net zolang zout toe totdat de golfbal gaat drijven.
- Beantwoord de onderzoeksvragen.

De proef van Tyndall

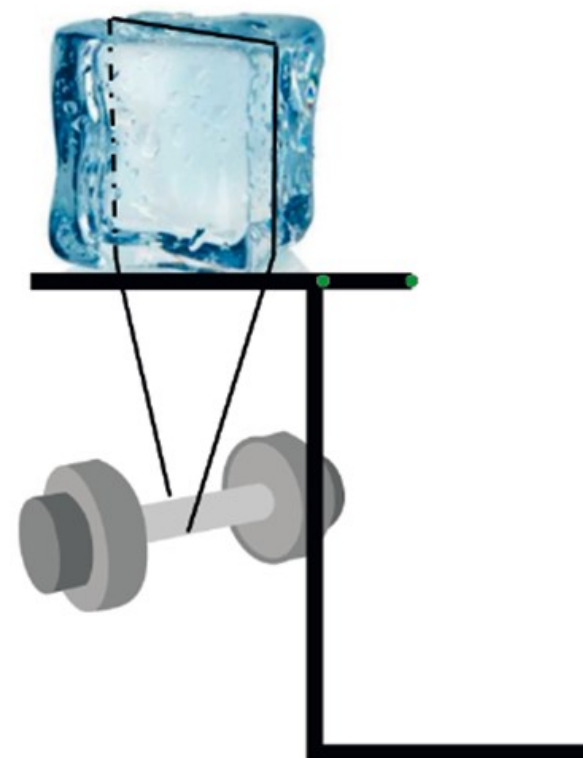
Een dunne metalen draad hangt met een gewicht over een ijsblokje heen. Nu wachten we een paar minuutjes.

Onderzoeksvragen

- Wat gebeurt er met het ijs en met het draadje? Hoe kan dit?
- Is het ijsblokje in tweeën gesneden? Hoe kan dit?

Opdrachten

- Bouw het statief op.
- Leg het ijsblokje op het statief.
- Hang het ijzerdraad met het gewicht over het ijsblokje.
- Bekijk elke paar minuten wat er met het ijzerdraad en het ijs gebeurt.
- Beantwoord de onderzoeksvragen.

Smeltend ijs

Je hebt een beker drinkwater en een beker zout water. In elk beker-glas ligt een ijsblokje. De ijsblokjes smelten.

Onderzoeksvragen

- In welke van de bekers smelt het ijsblokje het snelst? Hoe kan dit?
- Waarom moet je eerst wel, en daarna niet meer roeren in de beker?

Opdrachten

- Vul twee bekers voor de helft met water.
- Doe in een van de bekers twee volle lepels zout en **ROER GOED**.
- Doe in elke beker een ijsblokje en **ROER NIET MEER**.
- Observeer wat er gebeurt, bekijk de beker glazen van alle kanten.
- Beantwoord de onderzoeksvragen.

Ijsje met zout

Door deze proef ga je begrijpen hoe de Romeinen vroeger ijs konden maken zonder een elektrische vrieskist.

Onderzoeksvragen

- Wat doet zout met de temperatuur van het ijsschraapsel?
- Wat gebeurt er met het water in de reageerbuisjes?
- Hoe konden de Romeinen (of jij) ijs maken zonder vriezer?

Opdrachten

- Vul twee maatbekers met ijsschraapsel.
- Doe in één maatbeker 4 eetlepels zout en roer goed.
- Meet de temperatuur in de twee maatbekers. Wat valt je op?
- Doe **1cm water** in de reageerbuisjes en zet deze in de maatbekers met ijs.
- Observeer na 5 minuten de inhoud van de reageerbuisjes.
- Beantwoord de onderzoeksvragen.

Watertornado

Twee flessen zijn met een hol verbindingsstuk aan elkaar geschroefd. De ene fles is gevuld met water en de andere is leeg.

Onderzoeksvragen

- Wat gebeurt er als je de flessen omdraait?
- Hoe komt het dat het water niet naar beneden loopt?
- Hoe krijg je het water zo snel mogelijk van de bovenste naar de onderste fles?

Opdrachten

- Draai de tornado voorzichtig om zodat het water in de bovenste fles zit.
- Probeer het water zo snel mogelijk naar de lege fles te krijgen.
- Doe een wedstrijdje met je teamgenootje.
- Beantwoord de onderzoeksvragen.

Cartesiaans duikertje

Er zwemt een klein duivels poppetje in een fles water.

Onderzoeksvragen

- Wat gebeurt er met het duikertje als je in de fles knijpt?
- En wat als je weer loslaat? Hoe kan dit denk je?

Opdrachten

- Knijp **HARD** in de fles en kijk wat er met het duikertje gebeurt.
- Laat weer los en kijk wat er met het duikertje gebeurt.
- Geef meerdere korte kneepjes achterelkaar, wat zie je?
- Beantwoord de onderzoeksvragen.

Een gat in de dijk

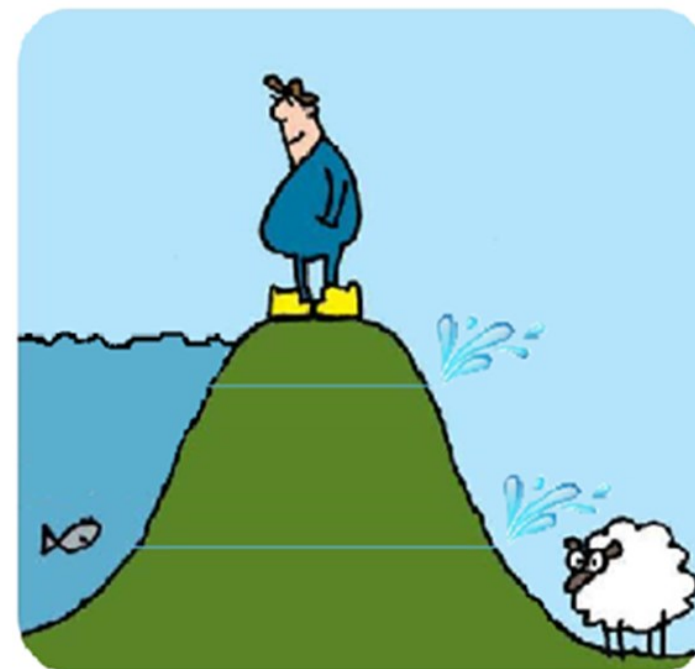
Een gat in de dijk is een groot probleem. Maar als je mag kiezen, heb je dan liever een gat bovenin of onderin de dijk?

Onderzoeksvragen

- Bij welk gaat stroomt het water het verst?
- Waardoor komt die straal het verst?
- Bij welk gat stroomt het water het snelst?

Opdrachten

- Vul de beker zonder gaatjes met water.
- Giet het water in één keer over in de beker met gaatjes.
- Wat zie je?
- Beantwoord de onderzoeksvragen.

Papier onder water

Papier kan niet zo goed tegen water, toch gaan we het onder water houden.

Onderzoeksvragen

- Wat gebeurt er met het papier als je de beker onder water houdt? Hoe kan dit?

Opdrachten

- Duw een prop papier op de bodem van de beker. Zorg dat de prop papier op de bodem blijft zitten als je de beker op de kop houdt.
- Vul het grote bekerglas met water en duw de beker op de kop onder water.
- Beantwoord de onderzoeksvragen.

Fontein

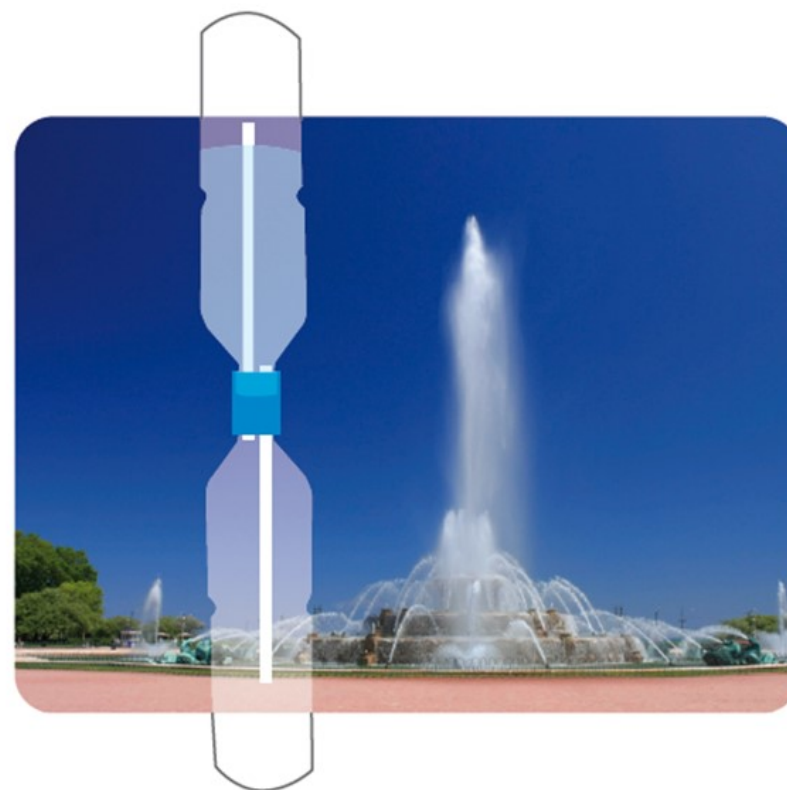
Twee flessen zijn met een verbindingsstuk aan elkaar geschroefd. In het verbindingsstuk zijn twee buisjes gestoken. Nu draai je de flessen om.

Onderzoeksvragen

- Wat gebeurt er als je de flessen omdraait?
- Hoe kan het water van de fontein boven het waterniveau van de bovenste fles uitkomen, water kan toch niet zomaar van beneden naar boven stromen?

Opdrachten

- Vul één fles voor driekwart met water en draai de flessen op elkaar. Draai de flessen om zodat het water boven zit. Wat gebeurt er?
- Schroef de lege fles een beetje los en kijk of de fontein nog steeds ontstaat.
- Bedenk of het water van de fontein uit de bovenste of uit de onderste fles komt.
- Beantwoord de onderzoeksvragen.

Druk in een ballon

Wat is druk eigenlijk? En wat kun je ermee?

Onderzoeksvragen

- Hoe kun je zorgen dat het water zo ver mogelijk komt?
- Wat is de maximale afstand die jullie kunnen halen?

Opdrachten

- Vul de fles tot net onder het gat aan de zijkant.
- Steek het rietje door het gat.
- Pomp of blaas de ballon op en houd hem dicht (geen knoop!).
- Trek de opening van de ballon over de opening van de fles.
- Laat de ballon los en zet een beker onder de waterstraal.
- Meet de afstand tussen de fles en het glas. Probeer een manier te vinden om nog verder te komen.
- Beantwoord de onderzoeksvragen.

Fles met korte en lange slang

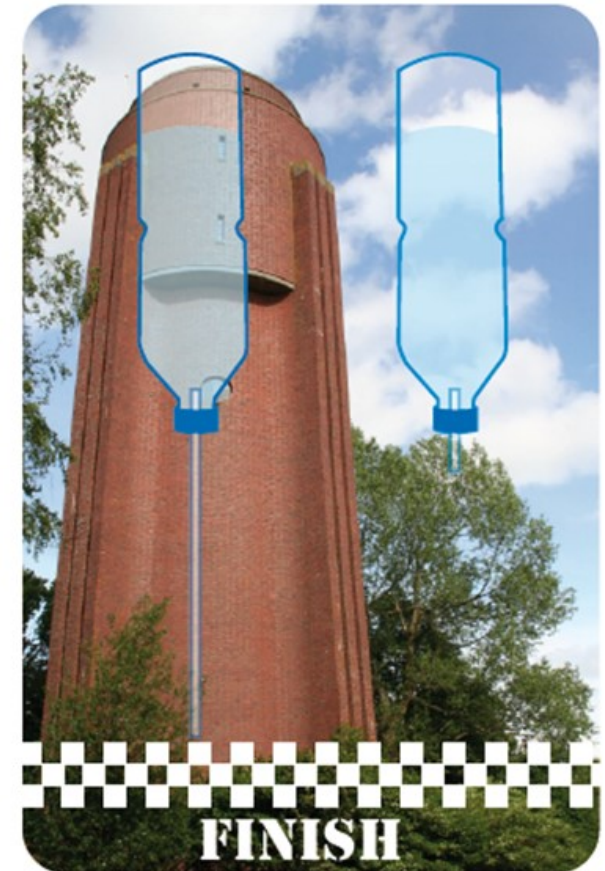
Twee flessen water lopen leeg. Bij de ene fles via een kort rietje en bij de andere fles via een lang rietje.

Onderzoeksvragen

- Welke fles loopt het snelste leeg en waarom?

Opdrachten

- Houd beide flessen op de kop. Houd het uiteinde van de slang dicht en vul beide flessen met precies evenveel water.
- Laat de flessen tegelijk leeglopen (buiten of boven een emmer) en kijk wat er gebeurt.
- Beantwoord de onderzoeksvraag.

Waarheen wijst de pijl?

Achter een fles water staan twee pijlen. De ene pijl bekijk je door de fles heen, de andere zie je direct.

Onderzoeksvragen

- Wat doet de fles water met de pijl?

Opdrachten

- Zet de fles voor je op de tafel.
- Schuif het kaartje met de pijl langzaam achter de fles langs. De afstand moet ongeveer een A4 zijn.
- Blijf goed kijken naar de pijl als je hem van links naar rechts beweegt.
- Probeer het ook eens met de tekstkaartjes. Met één oog kijken kan helpen.
- Beantwoord de onderzoeksvraag.

